

(ร่าง) นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๖

๑. บทนำ

การเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยและความสันติสุขของประชาชนอย่างยั่งยืนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ถือเป็นเป้าหมายตามภารกิจงานด้านความมั่นคงสำคัญที่กำหนดไว้ใน “ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)” ซึ่งจัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยมีนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) ภายใต้พระราชบัญญัติสภาความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๙ เป็นกรอบทิศทางรองรับภารกิจงานด้านความมั่นคงในภาพรวม และมี “นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้” ตามบทบัญญัติมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งกำหนดให้สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) จัดทำนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นนโยบายเฉพาะเรื่องที่วางกรอบแนวทางในการแก้ไขปัญหา เพื่อเสนอต่อสภาความมั่นคงแห่งชาติ และคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ รวมทั้งให้คณะรัฐมนตรีเสนอต่อรัฐสภาเพื่อทราบ โดยให้มีการพิจารณาทบทวนและปรับปรุงนโยบายดังกล่าว ทุกกรอบระยะเวลาสามปีหรือกรณีที่มีความจำเป็น เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน และแนวโน้มสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในอนาคต

นับจากการประกาศใช้นโยบายฯ ฉบับแรกตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๖๒ สมช. ได้ดำเนินการทบทวนและปรับปรุงนโยบายฯ ตามรอบระยะเวลา และประกาศใช้นโยบายฯ ฉบับที่ ๒ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ทั้งจัดทำยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและการปรับยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงเพื่อรองรับนโยบายฯ นอกจากนี้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ด้วยการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการ จึงกำหนดให้มีคณะกรรมการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (คปต.) เป็นกลไกหลักในการบูรณาการภารกิจงานของทุกกลไกในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีหน่วยงานเจ้าภาพรับผิดชอบมิติงานสำคัญ คือ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ในมิติงานด้านความมั่นคง และศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ในมิติงานด้านการพัฒนา ให้ดำเนินงานร่วมกันอย่างมีเอกภาพและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งกำหนดให้ กอ.รมน.ภาค ๔ สน. เป็นหน่วยเจ้าภาพรับผิดชอบในการประสานการปฏิบัติและติดตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมทุกมิติงานของทุกหน่วยงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

สำหรับการพิจารณาทบทวนและปรับปรุงนโยบายฯ เป็นไปตามพระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยยังคงยึดมั่นในหลักการตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าว ที่มุ่งเน้นสาระสำคัญครอบคลุมทั้งมิติงานด้านความมั่นคงและด้านการพัฒนา รวมทั้งยึดหลักการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เพื่อให้นโยบายฯ สอดคล้องกับความต้องการและวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานที่สำคัญ ๔ ขั้นตอน ดังนี้

๑. การรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยมีการประเมินสถานการณ์และผลการดำเนินงานในห้วงที่ผ่านมาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และที่สำคัญ คือ การจัดเวทีรับฟังข้อมูล และข้อคิดเห็นจากทุกภาคส่วน ทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคีเครือข่ายนอกภาครัฐ อาทิ ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม ผู้นำศาสนา

สื่อมวลชน กลุ่มสตรีและเยาวชน โดยจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทั้งในส่วนกลางและในพื้นที่ ตลอดจนการประมวลและประยุกต์ใช้ผลงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๒. การทบทวนและปรับปรุงนโยบายฯ โดยประมวลข้อมูลสำคัญ ข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ประกอบการทบทวนและปรับปรุงเนื้อหาสาระของนโยบายฯ และจัดทำ (ร่าง) นโยบายฯ ขึ้น

๓. การรับฟังความคิดเห็นจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต่อ (ร่าง) นโยบายฯ โดยนำ (ร่าง) นโยบายฯ ที่จัดทำขึ้นไปรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานภาครัฐทั้งในส่วนกลางและในพื้นที่ ควบคู่กับเวทีเฉพาะกลุ่มภาคีเครือข่ายนอกภาครัฐ และการรับฟังความคิดเห็นจากคณะกรรมการที่ปรึกษาการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งทำหน้าที่แทนสภาที่ปรึกษาการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งการรับฟังความคิดเห็นจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๔. การพิจารณากลับกรอง (ร่าง) นโยบายฯ โดยผ่านกลไกหลักคือ คณะอนุกรรมการพิจารณาทบทวนนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (อทน.ชต.) และคณะกรรมการร้อยกรองงานของสภาความมั่นคงแห่งชาติ พิจารณาเสนอต่อ คปต. เพื่อทราบก่อนนำเสนอสภาความมั่นคงแห่งชาติและคณะรัฐมนตรี พิจารณาให้ความเห็นชอบตามลำดับ รวมทั้งนำเสนอที่ประชุมรัฐสภาเพื่อทราบ

อนึ่ง เพื่อให้การขับเคลื่อนนโยบายฯ มีความต่อเนื่อง การประชุม คปต. ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๓ มีมติให้ใช้นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ เป็นกรอบการดำเนินงานของภาครัฐไปพลางก่อน จนกว่านโยบายฯ จะแล้วเสร็จ

หลักการและกรอบแนวคิดการดำเนินงานสำคัญของนโยบายฉบับนี้ ยังคงยึดมั่นและรักษาแนวทางการดำเนินการที่ได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย มาตั้งแต่ **นโยบายฯ ฉบับแรก** โดยเฉพาะการน้อมนำ **หลักยุทธศาสตร์พระราชทานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และแนวพระราชดำริ “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”** มาใช้เป็นกรอบการดำเนินงาน การยึดมั่นในหลักการแก้ไขปัญหาโดยใช้ **แนวทางสันติวิธี** โดยดำรงความต่อเนื่องให้กระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นวาระแห่งชาติ **การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง และการอยู่ร่วมกันภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม** รวมทั้ง **เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals : SDGs)** ตลอดจน **การบูรณาการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างมีเอกภาพและประสิทธิภาพ สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างเป็นรูปธรรม**

๒. สภาวะแวดล้อมและแนวโน้มสถานการณ์

เพื่อให้การพิจารณาทบทวนนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและความเปลี่ยนแปลงในอนาคต สมช. จึงมีการทบทวน/ประเมินสภาวะแวดล้อม และคาดการณ์แนวโน้มสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง โดยจำแนกเป็น ๔ หัวข้อสำคัญ ดังนี้

๒.๑ เงื่อนไขสำคัญของปัญหา

สถานการณ์การก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นผลมาจากเงื่อนไขที่สำคัญซึ่งมีความละเอียดอ่อน ซับซ้อน และเชื่อมโยงกันใน ๓ ระดับ ดังนี้

๒.๑.๑ **เงื่อนไขระดับบุคคล** โดยสามารถจำแนกเงื่อนไขที่เกิดจากกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้ **๑) กลุ่มคนไทยบางกลุ่มที่เห็นต่างจากรัฐ** ได้นำเงื่อนไขความแตกต่างทางชาติพันธุ์ ศาสนา และประวัติศาสตร์บางช่วงเวลา ที่ส่งผลต่อความรู้สึกมาสร้างความชอบธรรมในการต่อสู้ด้วยการใช้ความรุนแรง เพื่อบรรลุเป้าหมายตามอุดมการณ์อันส่งผลให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินทั้งของประชาชนและเจ้าหน้าที่รัฐมาโดยต่อเนื่อง **๒) เจ้าหน้าที่รัฐบางส่วนที่สร้างเงื่อนไขความขัดแย้งในพื้นที่** เนื่องจากมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับสภาพปัญหา และบริบทความแตกต่างหลากหลายของสังคมอย่างรอบด้าน จนกระทั่งทำให้การทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐในบางกรณีอาจส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ และนำไปสู่การสร้างเงื่อนไขเพิ่มเติม **๓) กลุ่มอิทธิพลและผลประโยชน์ที่เชื่อมโยงกับปัญหาภัยแทรกซ้อน** อาทิ ปัญหายาเสพติด การลักลอบค้าสิ่งผิดกฎหมาย การค้ำมนุษย์ ฯลฯ ที่ส่งผลให้สภาพปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น และ **๔) ประชาชนบางส่วนที่ใช้ความรุนแรงต่อกัน** อันมีเหตุจากความขัดแย้งระหว่างบุคคล

๒.๑.๒ **เงื่อนไขระดับโครงสร้าง** คือ โครงสร้างการปกครองและการบริหารราชการ ภาครัฐได้ส่งเสริมให้มีการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสนับสนุนกลไกการบริหารจัดการที่สามารถเข้าถึงความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตาม ประชาชนบางส่วนยังมองว่าการกระจายอำนาจยังไม่ทั่วถึง และท้องถิ่นขาดอำนาจในการบริหารจัดการตนเองอย่างแท้จริง

๒.๑.๓ **เงื่อนไขระดับวัฒนธรรม** พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นสังคมที่มีลักษณะเฉพาะ เนื่องจากมีสัดส่วนของประชากรในเชิงวัฒนธรรมที่แตกต่างจากพื้นที่อื่น ๆ ของประเทศ ส่งผลให้ประชาชนบางส่วนมีความรู้สึกแปลกแยกจากสังคมไทย ขณะเดียวกัน มีกลุ่มคนบางกลุ่มนำเงื่อนไขทางวัฒนธรรมมาบิดเบือนและปลุกปั่นให้เกิดความขัดแย้งทางสังคม รวมถึงการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐบางส่วนที่ขาดความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ จนกลายเป็นเงื่อนไขหนึ่งที่กลุ่มผู้เห็นต่างจากรัฐนำมาสร้างความชอบธรรมในการใช้ความรุนแรง

๒.๒ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย ๕ ปัจจัยหลัก ดังนี้

๒.๒.๑ **ปัจจัยด้านสังคม** ชุมชนจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นสังคมพหุวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายทั้งในแง่เชื้อชาติและศาสนา ในปัจจุบันภาพรวมความสัมพันธ์มีลักษณะต่างคนต่างอยู่ ขาดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน และมีความหวาดระแวง ผิดจากในอดีตที่ผ่านมา เนื่องจากสาเหตุสำคัญ คือ สถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นและยังไม่ยุติ ขณะเดียวกัน มีการอพยพย้ายถิ่นออกไปนอกพื้นที่มากขึ้น ทำให้สัดส่วนของประชากรในพื้นที่มีแนวโน้มไปสู่สังคมเชิงเดี่ยว

๒.๒.๒ **ปัจจัยด้านการศึกษา** การศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีการจัดการเรียนการสอนเป็น ๒ ระบบ คือ การศึกษาสายสามัญและสายศาสนาที่ดำเนินการตามหลักศาสนาอิสลามเป็นการเฉพาะ โดยมีสถาบันการศึกษาที่สำคัญ คือ สถาบันศึกษาปอเนาะ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ซึ่งปัญหาสำคัญ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำกว่ามาตรฐานทั่วไป โดยภาพรวมของประเทศ เนื่องจากข้อจำกัดด้านการบูรณาการการเรียนการสอนระหว่างสายสามัญและสายศาสนา โดยเฉพาะเนื้อหาและปริมาณการจัดสรรเวลาเรียน รวมถึงด้านบุคลากรทางการศึกษาและสื่อการเรียนการสอน นอกจากนี้ พบว่าสถาบันการศึกษาบางแห่งยังมีคุณภาพไม่เป็นไปตามมาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ขณะเดียวกันมีเยาวชนบางส่วนเดินทางไปศึกษาต่อในต่างประเทศ โดยส่วนใหญ่ศึกษาหลักสูตรด้านศาสนา ซึ่งปัญหาสำคัญคือ การขาดการเตรียมความพร้อมอย่างเหมาะสม ข้อจำกัดเกี่ยวกับวุฒิการศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศเป็นอุปสรรคต่อการเทียบโอนหน่วยกิตและวุฒิการศึกษาในการศึกษาเพิ่มเติม รวมทั้งการประกอบอาชีพในประเทศ

๒.๒.๓ **ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ** พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีต้นทุนทางเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ ทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลายและสามารถเชื่อมโยงกับสมาชิกกลุ่มประเทศอาเซียน โดยเฉพาะประเทศในคาบสมุทรมลายู รวมทั้งพื้นฐานทางด้านศาสนาและวัฒนธรรมเป็นจุดแข็งในการเชื่อมโยงทางด้านเศรษฐกิจกับประเทศโลกมุสลิม ซึ่งโครงสร้างทางเศรษฐกิจของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้พึ่งพาภาคการเกษตร การประมง และการค้าชายแดนเป็นหลัก อย่างไรก็ตาม ยังคงมีปัญหาราคาผลผลิตทางการเกษตรที่มีความผันผวนและมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะยางพาราและปาล์มน้ำมัน ขณะเดียวกัน ภาคการลงทุนขนาดกลางและขนาดใหญ่ รวมถึงการท่องเที่ยว ได้รับผลกระทบจากการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่ ทั้งนี้ ในภาพรวมระดับการขยายตัวทางเศรษฐกิจลดลง รายได้ต่อหัวของประชากรต่ำกว่าค่าเฉลี่ยต่อเนื่องหลายปี และอัตราการว่างงานในพื้นที่ยังคงอยู่ในระดับสูง รวมทั้งขาดแรงงานที่มีทักษะและขีดความสามารถในการแข่งขัน

๒.๒.๔ **ปัจจัยจากการดำเนินงานของภาครัฐ** ภาครัฐได้ปรับโครงสร้างการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกัน ทั้งในระดับนโยบาย ระดับการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และระดับหน่วยปฏิบัติในพื้นที่ อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อจำกัดในการดำเนินงานของภาครัฐ โดยเฉพาะการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่ต้องอาศัยความเข้าใจที่ตรงกันในสถานการณ์และทิศทางในการแก้ไขปัญหา ภายใต้ต้นนโยบายการบริหารและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

๒.๒.๕ **ปัจจัยจากภายนอกประเทศ** ให้ความสำคัญกับความเสี่ยงที่เกิดจากการแสวงประโยชน์จากการขยายตัวของแนวคิดสุดโต่งที่นิยมการใช้ความรุนแรง กระแสเรื่องการเรียกร้องประชาธิปไตยและสิทธิทางการเมือง กระแสท้องถื่นนิยม และกระแสความหวาดกลัวอิสลาม รวมทั้งสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างโลกตะวันตกกับโลกมุสลิม ล้วนเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้สถานการณ์ปัญหาในพื้นที่มีความซับซ้อนมากขึ้น สำหรับ **ท่าทีของรัฐบาลต่างประเทศ** หลายประเทศได้ให้ความสนใจปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ในระดับที่แตกต่างกัน แต่ในภาพรวมมีความเข้าใจ และให้การสนับสนุนการแก้ไขปัญหาของภาครัฐ นอกจากนี้ ยังมี **องค์การระหว่างประเทศและองค์กรพัฒนาเอกชน** ที่เข้ามาให้ความช่วยเหลือ โดยส่วนใหญ่มีความเข้าใจและสนับสนุนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามแนวนโยบายของภาครัฐ

๒.๓ การดำเนินงานของภาครัฐภายใต้ต้นนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ สรุปได้ ดังนี้

๒.๓.๑ **การดำเนินงานด้านความปลอดภัยและขจัดเงื่อนไขการก่อเหตุรุนแรง** มีการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ การติดตั้งเครื่องมือสนับสนุนการรักษาความปลอดภัยในพื้นที่เป้าหมาย การพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครประจำพื้นที่ เพื่อช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัย การพัฒนาและบูรณาการฐานข้อมูลด้านความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ การสนับสนุนการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและสถาบันครอบครัว การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด การเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรม การจัดตั้งศูนย์ยุติธรรมชุมชน และการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุรุนแรง ตลอดจนสร้างการรับรู้ในเรื่องสิทธิมนุษยชนและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒.๓.๒ **การดำเนินงานด้านการพัฒนาเพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในพื้นที่** มีการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ ๑) ด้านการศึกษา การสร้างความต่อเนื่องในการขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในพื้นที่ได้เข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมกัน ๒) ด้านศาสนาและวัฒนธรรม การสนับสนุนการทำนุบำรุงและบูรณปฏิสังขรณ์ศาสนสถาน การส่งเสริมอัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรมและภาษาท้องถิ่น การส่งเสริมการปฏิบัติกิจกรรม

ทางศาสนาและกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต และการจัดกิจกรรมศาสนิกสัมพันธ์ ๓) ด้านการสาธารณสุข การจัดบริการสาธารณสุขและการดูแลสุขภาพเชิงรุก และการพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐานในระดับชุมชน และครัวเรือน และ ๔) ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและเศรษฐกิจ การก่อสร้างและปรับปรุงระบบ สาธารณูปโภค เพื่อรองรับการเชื่อมโยงและการพัฒนาเศรษฐกิจของพื้นที่ การส่งเสริมอาชีพครัวเรือนและวิสาหกิจ ชุมชนการส่งเสริมเกษตรแปรรูป การส่งเสริมการท่องเที่ยว การส่งเสริมการค้าชายแดน การขยายผลการพัฒนา เศรษฐกิจด้วยธุรกิจสตาร์ทอัพ ธุรกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม การส่งเสริมการพัฒนาธุรกิจฮาลาล ควบคู่ไปกับการ พัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ทั้งในรูปแบบของการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน และการให้ความช่วยเหลือ ด้านอาชีพแก่กลุ่มเปราะบาง

๒.๓.๓ การดำเนินงานด้านการสร้างความเข้าใจทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ การจัดพิมพ์ แพล และเผยแพร่นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ ฉบับ ๕ ภาษา เพื่อสร้างการรับรู้และความเข้าใจทั้งในประเทศและต่างประเทศ การผลิตรายการและสื่อประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนทั้งในและนอกพื้นที่ที่มีความเข้าใจสถานการณ์ในพื้นที่ และแนวทางการแก้ไขปัญหาของภาครัฐ รวมทั้ง การสร้างความเข้าใจกับองค์กรภาคประชาสังคม องค์กรระหว่างประเทศ และองค์กรพัฒนาเอกชนทั้งในประเทศ และต่างประเทศ นอกจากนี้ การจัดให้มีคณะพบปะเยี่ยมเยียนนักศึกษาไทยมุสลิมที่กำลังศึกษาอยู่ในต่างประเทศ และสนับสนุนให้สถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ไทยดูแลนักศึกษาไทยมุสลิม ตลอดจนการสื่อสารสร้างความเข้าใจ กับรัฐบาลประเทศต่าง ๆ รวมถึงเรียนเชิญคณะทูตานุทูตต่างประเทศในไทยและผู้แทนสำนักงานเลขาธิการองค์การ ความร่วมมืออิสลาม (Organisation of Islamic Cooperation : OIC) เดินทางไปในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อสร้าง ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาของภาครัฐ

๒.๓.๔ การดำเนินงานพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นวาระแห่งชาติเพื่อสร้าง หลักประกันความต่อเนื่อง โดยเป็นทางเลือกเชิงอุดมการณ์ให้กลุ่มที่ใช้ความรุนแรงแปรเปลี่ยนมาใช้แนวทางสันติวิธี อย่างสร้างสรรค์ ด้วยการสร้างความไว้วางใจและไว้วางใจและโน้มน้าวให้กลุ่มผู้เห็นต่างจากรัฐเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพูดคุย อย่างสมัครใจ ควบคู่ไปกับการสร้างปฏิสัมพันธ์กับภาคประชาสังคมและภาควิชาการ รวมทั้งสร้างการมีส่วนร่วม ของประชาชนในพื้นที่ผ่านเวทีรับฟังข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่สะท้อนถึงความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง พร้อมทั้งมีหลักประกันความปลอดภัยในการเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นอกจากนี้ ได้ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้และถอดบทเรียนของต่างประเทศมาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และเสริมสร้างความเข้าใจของประชาคมต่างประเทศเกี่ยวกับกระบวนการพูดคุยฯ ส่งผลต่อพลวัตของการใช้ ความรุนแรงให้มีแนวโน้มลดลงอย่างมีนัยสำคัญ

๒.๔ แนวโน้มสถานการณ์ที่สำคัญ

๒.๔.๑ การก่อเหตุรุนแรงลดลง แปรเปลี่ยนเป็นการเคลื่อนไหวทางการเมืองมากขึ้น ที่ผ่านมายังคง มีการก่อเหตุรุนแรงอย่างต่อเนื่อง แต่จำนวนสถิติเหตุการณ์ความรุนแรงลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึง ประสิทธิภาพเชิงป้องกันและการเฝ้าระวังของเจ้าหน้าที่รัฐและอาสาสมัครประจำพื้นที่ ประกอบกับการดำรง ความต่อเนื่องของกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมถึงประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ไม่เห็นด้วย กับแนวทางการใช้ความรุนแรง ดังนั้น กลุ่มผู้เห็นต่างจากรัฐที่ใช้ความรุนแรงจึงมีแนวโน้มปรับเปลี่ยนรูปแบบ การเคลื่อนไหวมาใช้แนวทางการเมืองมากขึ้น

๒.๔.๒ ปัญหาภัยแทรกซ้อนและปัญหาด้านเศรษฐกิจยังส่งผลกระทบต่อสำคัญในพื้นที่ พบว่าปัญหาภัยแทรกซ้อน โดยเฉพาะปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่เยาวชน ซึ่งครอบคลุมและกระจายอยู่ตามชุมชนและหมู่บ้านส่วนใหญ่ในพื้นที่ เป็นประเด็นที่ทุกฝ่ายแสดงความห่วงกังวลและให้ความสำคัญ นอกจากนี้ จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙) ทำให้ปัญหาเศรษฐกิจในพื้นที่ที่มีความรุนแรง และมีความเหลื่อมล้ำมากยิ่งขึ้น โดยคาดว่ารายได้เฉลี่ยครัวเรือนจะอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำและมีปัญหาหนี้สิน รวมทั้งปัญหาการว่างงาน ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐจึงจำเป็นต้องเร่งแก้ไขอย่างเร่งด่วนและต่อเนื่อง ควบคู่กับการเตรียมการฟื้นฟูทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมให้ดีขึ้นกว่าเดิม กรณีที่สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙) เบบางลง

๒.๔.๓ ภาคประชาชนและภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น พบว่าส่วนหนึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ในห่วงที่ผ่านมา สนับสนุนให้ภาคประชาชนและภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาในพื้นที่ร่วมกับภาครัฐ รวมทั้งอำนวยความสะดวกด้านการดำเนินงานและการจัดสรรงบประมาณสนับสนุน ส่งผลให้สามารถเข้าถึงความต้องการของประชาชน มีปฏิสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง และได้รับความไว้วางใจจากประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งมีเครือข่ายการทำงานระดับชุมชนของตนเอง ถือเป็นปรากฏการณ์ในเชิงบวก อย่างไรก็ตาม ในการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐกับภาคประชาสังคมยังต้องมีการเรียนรู้สร้างความเข้าใจ และปรับวิธีคิดในการทำงานร่วมกัน โดยคำนึงถึงศักยภาพแต่ละองค์กรและมีเป้าหมายหลักร่วมกัน รวมทั้งสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

๒.๔.๔ การใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างแพร่หลายมากขึ้นส่งผลต่อบริบททางสังคมในพื้นที่ สื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว และเป็นพื้นที่ที่แสดงความคิดเห็นเรื่องต่าง ๆ ในทางกลับกัน อาจถูกกลุ่มผู้ไม่หวังดีนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการบิดเบือนข้อเท็จจริงและสร้างความขัดแย้ง รวมถึงความไม่เข้าใจกันระหว่างคนในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น

๒.๔.๕ ภาครัฐมีทิศทางและพัฒนากิจการในการแก้ไขปัญหาที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ภาครัฐมีการกำหนดทิศทางการพัฒนาและแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท และแผนปฏิบัติการรองรับอย่างเป็นระบบ มีการทบทวนสถานการณ์และเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับปัญหาในภาพรวมทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งนำมาสู่การปรับโครงสร้างการบริหารจัดการภาครัฐให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น ทั้งในแง่ของการปรับโครงสร้างการทำงานให้ประสานสอดคล้อง ลดความซ้ำซ้อนของแผนงาน/โครงการของแต่ละหน่วยงาน เชื่อมต่อและบูรณาการฐานข้อมูลภาครัฐทำให้การดำเนินงานของภาครัฐมีประสิทธิภาพและเอกภาพ รวมทั้งมีทิศทางการแก้ไขปัญหาที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

๓. กรอบแนวคิดนโยบาย

เพื่อให้การกำหนดกรอบนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ในระยะต่อไป มีทิศทางที่ชัดเจน และสามารถขับเคลื่อนได้อย่างต่อเนื่องจากนโยบายฉบับเดิม รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการรองรับอย่างเหมาะสม จึงกำหนดกรอบแนวคิดของนโยบาย ดังนี้

๓.๑ การน้อมนำแนวพระราชดำริและหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และ “การพัฒนาตามภูมิสังคม” รวมทั้งพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดี ศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

คือ “การสืบสาน รักษา และต่อยอด และครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งอาณาราษฎรตลอดไป” และแนวพระราชดำริ “จิตอาสา เราทำความดี ด้วยหัวใจ” เป็นกรอบการดำเนินงาน

๓.๒ การยึดมั่นในหลักการแก้ไขปัญหาโดยอาศัยการจัดการความขัดแย้งตามแนวทางสันติวิธี รวมทั้งการยึดถือในหลักนิติรัฐ นิติธรรม และหลักสิทธิมนุษยชน ตลอดจนตระหนักและเคารพในพันธกรณีระหว่างประเทศที่ไทยเป็นภาคี

๓.๓ การใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและทุกภาคส่วน รวมถึงหนุนเสริมโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม และการบริหารจัดการบนพื้นฐานของหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกัน

๓.๔ การบริหารจัดการบนพื้นฐานความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยยอมรับคุณค่าความเป็นมนุษย์ ความแตกต่างหลากหลายทางอัตลักษณ์ รวมถึงการไม่เลือกปฏิบัติในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาพื้นที่

๔. ความเชื่อมโยงสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ นโยบาย/แผนหลักที่เกี่ยวข้อง และเป้าหมาย/พันธกิจระหว่างประเทศที่ไทยเป็นภาคี

๔.๑ ความเชื่อมโยงสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ นโยบาย และแผนหลักที่เกี่ยวข้อง บทบัญญัติตามมาตรา ๖๕ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติ เป็นเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล จนนำไปสู่การบังคับใช้พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่กำหนดให้ยุทธศาสตร์ชาติเป็นกรอบทิศทางหลักในการบริหารและการพัฒนาประเทศ โดยผูกพันคณะรัฐมนตรีส่วนราชการ และหน่วยงานของรัฐทั้งหมด กอปรกับมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๐ เห็นชอบให้มีการจัดระดับของแผนออกเป็น ๓ ระดับ โดยนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ถือเป็นแผนระดับ ๓ ตามกรอบแนวทางดังกล่าว ซึ่งมีความเชื่อมโยงสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับ ๑) และนโยบาย/แผนหลักที่เกี่ยวข้อง (แผนระดับ ๒) (รายละเอียดตามภาคผนวก) โดยในแผนแต่ละระดับดังกล่าว มีจุดเน้นการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

๔.๑.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ด้านความมั่นคง ที่มุ่งเน้นให้เกิดการสร้างความปลอดภัยและความสันติสุขอย่างถาวรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประชาชนในพื้นที่ที่มีความปลอดภัย อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคมพหุวัฒนธรรม ได้รับโอกาสการพัฒนาและการเข้าถึงบริการต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมกัน ยกระดับการแก้ไขปัญหาอย่างมีเอกภาพและบูรณาการ มีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการอำนวยความสะดวกยุติธรรม รวมถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคประชาสังคมในพื้นที่อย่างเหมาะสม พร้อมเสริมสร้างความเข้าใจกับกลุ่มเห็นต่างตามแนวทางสันติวิธี ผ่านกลไกต่าง ๆ โดยยึดมั่นตามยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และ “ศาสตร์พระราชา”

๔.๑.๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ประเด็นความมั่นคง มุ่งจัดการกับเงื่อนไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีอยู่เดิมให้หมดสิ้นไป และเฝ้าระวังมิให้เกิดเงื่อนไขใหม่ขึ้น น้อมนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และ “ศาสตร์พระราชา” มาเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานแก้ไขและป้องกันปัญหาตลอดไปจนถึงการผลักดันยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ไปสู่การปฏิบัติจริงในพื้นที่ โดยมีแนวทางการดำเนินการที่สำคัญ อาทิ การกำหนดเป้าหมายลดขีดความสามารถของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงและแนวร่วมในทุกระดับ

มุ่งป้องกันเหตุรุนแรงในพื้นที่ ยุติการขยายแนวร่วมในหมู่เยาวชน รวมไปถึงให้ความสำคัญกับการขยายความร่วมมือกับภาคประชาชน องค์กรต่างประเทศ และนานาชาติ

๔.๑.๓ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) *ซึ่งมุ่งให้ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข* โดยเน้นการบูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐให้เป็นระบบ และเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วม โดยน้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” “เกษตรทฤษฎีใหม่” ซึ่งเป็นศาสตร์พระราชาเป็นหลักในการปฏิบัติ ขณะเดียวกัน เพิ่มประสิทธิภาพงานด้านการข่าว ระบบบูรณาการฐานข้อมูลด้านความมั่นคง และการรักษาความปลอดภัย รวมทั้งพัฒนางานด้านการอำนวยความสะดวก ยึดมั่นแนวทางสันติวิธี ประสานความร่วมมือเชิงสร้างสรรค์ในระดับนโยบายระหว่างภาครัฐกับองค์กรระหว่างประเทศ ตลอดจนส่งเสริมความต่อเนื่องของกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ และพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก รวมไปถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกัน โดยคำนึงถึงวิถีชีวิต อัตลักษณ์ และหลักศาสนาของประชาชน

๔.๑.๔ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ *ที่มุ่งป้องกันและแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้* โดยกระบวนการสันติสุข แนวทางสันติวิธี และกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่บนพื้นฐานความแตกต่างทางอัตลักษณ์และชาติพันธุ์ เพื่อขจัดความขัดแย้งลดความรุนแรง ตามยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” พร้อมทั้งสร้างโอกาสในการพัฒนาเศรษฐกิจและความเป็นธรรมทางสังคมในพื้นที่

๔.๒ ความเชื่อมโยงสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals : SDGs) และพันธกรณีระหว่างประเทศที่ไทยเป็นภาคี ในการพิจารณากำหนดแนวนโยบายภายใต้นโยบายฉบับนี้ได้พิจารณาถึงความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (SDGs) ซึ่งเป็นเป้าหมาย/ทิศทาง/หลักการพัฒนานำไปสู่การจัดความยากจน และความไม่เท่าเทียม รวมทั้งจัดการกับปัญหาความเปลี่ยนแปลงทางภูมิอากาศ เพื่อสร้างหลักประกันความยั่งยืนและไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง โดยมุ่งบรรลุให้เกิดผลตามเป้าหมายจำนวน ๑๗ เป้าหมาย (๑๖๙ เป้าประสงค์ และ ๒๓๐ ตัวชี้วัด) ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓ ควบคู่ไปกับการคำนึงถึงมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ และพันธกรณีภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศของไทย โดยเฉพาะ *ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) และตราสารระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน (Core International Human Rights Treaties)* จำนวน ๗ ฉบับ

๕. วิสัยทัศน์

“จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัยและมีสันติสุข บนพื้นฐานของสังคมพหุวัฒนธรรมและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน”

๖. วัตถุประสงค์

เพื่อให้การแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมและแนวโน้มสถานการณ์กรอบแนวคิด และวิสัยทัศน์ จึงกำหนดวัตถุประสงค์ของนโยบาย รวม ๖ ข้อ ดังนี้

๖.๑ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัย และความสงบสันติโดยปราศจากเงื่อนไขที่เอื้อต่อการใช้ความรุนแรงจากทุกฝ่ายในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๖.๒ เพื่อขับเคลื่อนกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ อันเป็นวาระแห่งชาติภายใต้เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ให้มีความต่อเนื่อง และเสริมสร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

๖.๓ เพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรมและการเยียวยาให้เป็นธรรม ทัวถึง และขจัดเงื่อนไขความไม่เป็นธรรม รวมทั้งลดความหวาดระแวงทุกรูปแบบและฟื้นคืนความไว้นื้อเชื่อใจต่อกัน โดยคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน

๖.๔ เพื่อยกระดับการพัฒนาให้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ โดยมุ่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต และความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง

๖.๕ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน ให้เกื้อหนุนต่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

๖.๖ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและประสานความร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๗. เป้าหมายการดำเนินงาน

เพื่อให้การแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้มีเอกภาพและมีประสิทธิภาพ บรรลุผลตามวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ จึงกำหนดพื้นที่เป้าหมายและเป้าหมายการดำเนินงาน โดยอาศัยกรอบการวิเคราะห์สถานการณ์และแนวโน้มสถานการณ์ในระยะ ๑๐ ปี ทั้งนี้ สามารถปรับพื้นที่เป้าหมายและเป้าหมายการดำเนินงานได้ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

๗.๑ **พื้นที่เป้าหมาย** ยึดถือตาม พระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่กำหนดขอบเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ครอบคลุม ๕ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดสตูล และจังหวัดสงขลา ในการขับเคลื่อนงานตามนโยบายฉบับนี้ ให้มีความสำคัญกับพื้นที่เป้าหมาย ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี และจังหวัดยะลา และ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา คือ อำเภอจะนะ อำเภอเทพา อำเภอนาทวี และอำเภอสบไย้อย

๗.๒ เป้าหมายการดำเนินงาน

๗.๒.๑ พื้นที่เป้าหมายมีความมั่นคงปลอดภัย ประชาชนสามารถดำเนินชีวิตตามปกติเพิ่มมากขึ้น และเงื่อนไขที่เอื้อต่อการใช้ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ลดลง

๗.๒.๒ กระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความต่อเนื่อง มีการเปิดเวทีเพื่อพูดคุยกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมถึงได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๗.๒.๓ ประชาชนเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรมและการเยียวยาของรัฐเพิ่มมากขึ้น ตามหลักสิทธิมนุษยชน โดยส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงความยุติธรรมได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และเป็นธรรม รวมทั้งได้รับการเยียวยาผลกระทบอย่างทัวถึง

๗.๒.๔ พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้รับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่วิถีชีวิตและความต้องการของประชาชน และส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม

๗.๒.๕ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ชุมชนได้รับการพัฒนาให้เข้มแข็งและมีพลังเกื้อหนุนต่อการพัฒนา และแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้เพิ่มมากขึ้น

๗.๒.๖ ประชาชนและทุกภาคส่วนทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งต่างประเทศ มีความเข้าใจสถานการณ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และให้ความร่วมมือสนับสนุนแนวทางการพัฒนา และแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ของภาครัฐเพิ่มขึ้น รวมทั้งมีการนำ แลกเปลี่ยน และประยุกต์ใช้องค์ความรู้ ทางด้านวิชาการเพื่อสนับสนุนการพัฒนาและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

๘. ประเด็นนโยบายรองรับ

เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ร่วมมือในการดำเนินงานให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ของ นโยบาย “จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัยและมีสันติสุข บนพื้นฐานของสังคมพหุวัฒนธรรมและ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน” จึงกำหนดแนวนโยบายรองรับในแต่ละวัตถุประสงค์ รวม ๒๗ ประเด็น ดังนี้

๘.๑ วัตถุประสงค์ข้อที่ ๑ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัย และความสงบสันติโดยปราศจากเงื่อนไข ที่เอื้อต่อการใช้ความรุนแรงจากทุกฝ่ายในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีแนวนโยบายรองรับ ๕ ประเด็น ดังนี้

๘.๑.๑ เสริมสร้างขีดความสามารถการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน มุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการเฝ้าระวัง อีกทั้งคุ้มครองสวัสดิภาพและความปลอดภัย โดยให้ความสำคัญลำดับแรก กับกลุ่มเป้าหมายอ่อนแอและพื้นที่เปราะบาง เน้นการพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่รัฐ และอาสาสมัครในพื้นที่ นำเทคโนโลยีสมัยใหม่และเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพเข้ามาสนับสนุนการรักษาความปลอดภัยในพื้นที่ และประสาน ความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในพื้นที่ รวมทั้งสร้างภูมิคุ้มกันและจิตสำนึก ด้านความมั่นคงแก่ประชาชนในการร่วมกันเฝ้าระวังความปลอดภัยในพื้นที่

๘.๑.๒ พัฒนาระบบงานด้านการข่าวกรองสนับสนุนภารกิจการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ มุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพงานด้านการข่าวกรองเชิงรุก การต่อต้านข่าวกรอง และการใช้ประโยชน์ข้อมูล เพื่อสนับสนุน การพัฒนาและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งในด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคม ที่นำไปสู่การเสริมสร้าง ความปลอดภัยและสร้างสันติสุขในพื้นที่ โดยให้ความสำคัญกับการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการข่าวอย่างเป็นระบบ และสม่ำเสมอทั้งในส่วนกลางและในระดับพื้นที่ ควบคู่ไปกับการพัฒนาเครือข่ายการมีส่วนร่วมภาคประชาชน และยกระดับความร่วมมือด้านการข่าวกับต่างประเทศให้สามารถติดตาม พิสูจน์ทราบ แจ้งเตือน อันจะนำไปสู่ การระงับยับยั้งการก่อเหตุรุนแรง และการเคลื่อนไหวที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยได้อย่างรวดเร็ว

๘.๑.๓ พัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ มุ่งเน้นการรวบรวม กลั่นกรอง และจัดเก็บข้อมูลสำคัญในแต่ละด้าน ที่เป็นประโยชน์ต่อการสนับสนุนการพัฒนาและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้ครอบคลุมในทุกมิติ รวมทั้งพัฒนาระบบการบูรณาการฐานข้อมูลด้านความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้ทุกหน่วยงานของภาครัฐสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันและมีการรักษาความปลอดภัยข้อมูลอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

๘.๑.๔ เสริมสร้างขีดความสามารถการบริหารจัดการชายแดนด้านความมั่นคงให้สามารถป้องกัน สกัดกั้น และยับยั้งการกระทำความผิดในรูปแบบต่าง ๆ มุ่งเน้นการพัฒนาและบูรณาการการบริหารจัดการชายแดน โดยมีการวางระบบโครงสร้างพื้นฐาน ติดตั้งระบบเฝ้าระวังและแจ้งเตือนที่ทันสมัย รวมถึงเฝ้าตรวจตามแนวชายแดนอย่างสม่ำเสมอ พร้อมทั้งประสานความร่วมมือด้านการบริหารจัดการชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างใกล้ชิด

๘.๑.๕ เร่งรัดดำเนินการแก้ไขปัญหาเสพติดและภัยแทรกซ้อนอื่น ๆ มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาเสพติดทั้งระบบโดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม บังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดต่อกลุ่มเครือข่ายผู้ค้ายาเสพติด โดยเฉพาะผู้มีอิทธิพลและเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิด ประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน มีการกำหนดมาตรการเชิงป้องกันและสร้างภูมิคุ้มกัน โดยให้ชุมชนเป็นศูนย์กลาง ตลอดจนบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด โดยเฉพาะการใช้ศาสนาบำบัดควบคู่กับงานด้านสาธารณสุข นอกจากนี้ มุ่งเน้นการจัดการกับกลุ่มเครือข่ายผู้มีอิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับการลักลอบค้าสิ่งผิดกฎหมาย การค้ามนุษย์ และการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๘.๒ **วัตถุประสงค์ข้อที่ ๒** เพื่อขับเคลื่อนกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ อันเป็นวาระแห่งชาติ ภายใต้เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ให้มีความต่อเนื่อง และเสริมสร้างภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง มีแนวนโยบายรองรับ ๓ ประเด็น ดังนี้

๘.๒.๑ ส่งเสริมให้มีการศึกษาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นถึงความเป็นไปได้เกี่ยวกับประเด็นการกระจายอำนาจที่เหมาะสมกับพื้นที่ ตามหลักการในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ อันไม่เป็นการเสี่ยงที่จะนำไปสู่การแบ่งแยกดินแดน มุ่งเน้นการศึกษาถึงความเป็นไปได้และผลกระทบของข้อเสนอการกระจายอำนาจในแต่ละประเด็น รวมทั้งเปิดพื้นที่ให้ทุกภาคส่วนสามารถแสดงความคิดเห็นและข้อห่วงกังวลในเรื่องการกระจายอำนาจของพื้นที่บนหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๘.๒.๒ สนับสนุนความต่อเนื่องของกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ มุ่งเน้นการดำเนินการตามแผนขับเคลื่อนกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้การพูดคุยกับบุคคลที่มีความคิดเห็นและอุดมการณ์ต่างจากรัฐ ตามแนวทางสันติวิธีบนพื้นฐานของความจริงใจ สมครใจ ให้เกียรติ พร้อมทั้งสร้างหลักประกันความเชื่อมั่นในความปลอดภัยสำหรับการเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มในกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้

๘.๒.๓ เสริมสร้างภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ มุ่งเน้นการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ สร้างการรับรู้และความเข้าใจของทุกภาคส่วนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เกี่ยวกับความก้าวหน้าและเป้าหมายที่สำคัญของกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดจนพัฒนาความร่วมมืออย่างสร้างสรรค์กับต่างประเทศ ในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ วิธีการ แนวทาง และการพัฒนาไกลเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๘.๓ **วัตถุประสงค์ข้อที่ ๓** เพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรมและการเยียวยาให้เป็นธรรม ทัวถึง และขจัดเงื่อนไขความไม่เป็นธรรม รวมทั้งลดความหวาดระแวงทุกรูปแบบและฟื้นคืนความไว้นือเชื่อใจต่อกัน โดยคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน มีแนวนโยบายรองรับ ๖ ประเด็น ดังนี้

๘.๓.๑ ส่งเสริมการอำนวยความสะดวกยุติธรรมและการบังคับใช้กฎหมายที่เป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ มุ่งเน้นการบังคับใช้กฎหมายที่คำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชนตามกระบวนการนิติวิธี ส่งเสริมให้มีกระบวนการคุ้มครองพยานที่มีประสิทธิภาพ ใช้กระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อสนับสนุนกระบวนการยุติธรรมของภาครัฐ เร่งรัดค้นหาความจริงในคดี หรือเหตุการณ์ที่เป็นข้อสงสัยให้ได้ข้อยุติโดยเร็วตามมาตรฐานสากล รวมทั้งมีการปรับลดพื้นที่การบังคับใช้กฎหมายพิเศษอย่างเป็นรูปธรรมและสอดคล้องกับสถานการณ์ ตลอดจนพัฒนากลไกตรวจสอบการใช้อำนาจและลงโทษเจ้าหน้าที่รัฐที่ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นและยอมรับในกระบวนการยุติธรรมของภาครัฐ

๘.๓.๒ ส่งเสริมกระบวนการเยียวยาของภาครัฐให้ครอบคลุม ทัวถึง และเป็นธรรม มุ่งเน้นให้ความช่วยเหลือเยียวยา ผู้ได้รับความเสียหาย และผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความรุนแรงอย่างรวดเร็ว เป็นธรรม และครอบคลุมทัวถึง ทั้งการเยียวยาด้านสุขภาพกายและสุขภาพใจ การส่งเสริมทักษะอาชีพ การสนับสนุนโอกาสทางการศึกษา และการให้ความช่วยเหลือในรูปแบบอื่น ๆ โดยให้มีการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน

๘.๓.๓ สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมและช่วยเหลือเยียวยา มุ่งเน้นการสร้าง ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป กฎหมายพิเศษในพื้นที่ และหลักสิทธิมนุษยชนให้กับประชาชนอย่างทัวถึง ควบคู่ไปกับการหนุนเสริมให้ประชาชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม การช่วยเหลือเยียวยา และร่วมแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดให้สามารถคืนสู่สังคมได้อย่างมีคุณภาพ

๘.๓.๔ เสริมสร้างประสิทธิภาพของมาตรการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพแก่ประชาชน มุ่งเน้นการพิทักษ์ และให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และพันธกรณีระหว่างประเทศที่ไทยเป็นภาคี รวมทั้งให้มีการพัฒนาประสิทธิภาพของกระบวนการตรวจสอบการละเมิดสิทธิของประชาชน ตลอดจนให้คำแนะนำและความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน

๘.๓.๕ ส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมทางเลือกที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของพื้นที่ มุ่งเน้นการพัฒนากระบวนการยุติธรรมชุมชนและกระบวนการยุติธรรมทางเลือกที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของพื้นที่ ซึ่งได้รับการยอมรับจากประชาชน รวมทั้งการระงับข้อพิพาทด้วยสันติวิธีควบคู่ไปกับการพิจารณาถึงความ เป็นไปได้ในการพัฒนาปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบที่ยึดโยงกับวิถีชุมชน ตามแนวทางสันติวิธีอย่างเป็นรูปธรรมตามความเหมาะสม

๘.๓.๖ คัดสรรและพัฒนาขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่รัฐให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มุ่งเน้นการให้ความสำคัญกับการคัดสรรเจ้าหน้าที่รัฐที่มีจิตสำนึก จิตอาสา ทักษะทางวัฒนธรรม ยึดถือหลักธรรมาภิบาล และเคารพหลักสิทธิมนุษยชน รวมทั้งเพิ่มขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่รัฐให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ กฎหมาย และแนวนโยบายของรัฐ ตลอดจนพัฒนาทักษะด้านสันติวิธีสำหรับการทำงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๘.๔ วัตถุประสงค์ข้อที่ ๔ เพื่อยกระดับการพัฒนาให้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ โดยมุ่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต และความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง มีแนวนโยบายรองรับ ๔ ประเด็น ดังนี้

๘.๔.๑ เร่งรัดการพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานสำคัญให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ มุ่งเน้นการพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานสำคัญด้านคมนาคม โทรคมนาคม พลังงาน การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และการจัดการที่ดิน ควบคู่กับการพัฒนาสาธารณสุข การสาธารณสุข รวมถึงการจัดบริการสังคมที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชน

๘.๔.๒ สร้างโอกาสการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่บนความต้องการของประชาชนและสร้างรายได้ในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง รวมทั้งเชื่อมโยงกับนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในภาพรวมของประเทศ มุ่งเน้นการส่งเสริมธุรกิจสตาร์ทอัพ ธุรกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมที่เกิดจากการสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยการแปรรูปสินค้าและวัตถุดิบในพื้นที่ โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมสมัยใหม่สนับสนุนการตลาดโดยผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาธุรกิจฮาลาลที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานแบบครบวงจร ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนวัตกรรมและอนุรักษ์ อำนวยความสะดวกการค้าชายแดนระหว่างประเทศ มีมาตรการสนับสนุนการค้าเงินกิจการยางพาราและปาล์มน้ำมันในพื้นที่ควบคู่ไปกับการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมพลังงานสะอาด การปลูกพืชเศรษฐกิจอื่นทดแทน หนุนเสริมความยั่งยืนของกิจการประมง อุตสาหกรรมต่อเนื่องประมง และการปศุสัตว์ ทั้งนี้ ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างเป็นธรรม โดยไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน

๘.๔.๓ เสริมสร้างสถานะแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและการลงทุนขนาดใหญ่ในพื้นที่ มุ่งเน้นการพัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการและแรงงานให้มีคุณภาพ สร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกลุ่มธุรกิจในพื้นที่ให้สามารถเกื้อหนุนซึ่งกันและกันอย่างครบวงจร ตั้งแต่ระดับชุมชน ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับกลุ่มจังหวัด ระดับภาค และระดับประเทศ สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อต่อยอดผลผลิตโดยอาศัยความร่วมมือจากสถาบันการศึกษา สร้างแรงจูงใจโดยการประชาสัมพันธ์ ให้สิทธิประโยชน์ด้านการลงทุน พร้อมทั้งปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องให้เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและการลงทุนในพื้นที่ รวมถึงขยายช่องทางกระจายสินค้าและบริการออกไปนอกพื้นที่ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยเตรียมความพร้อมรองรับการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจแบบไร้รอยต่อในภูมิภาคอาเซียนและระดับโลก

๘.๔.๔ เร่งรัดการแก้ไขปัญหาคาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำในพื้นที่ มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจฐานราก และจัดระบบการบริการสังคม การดูแลสิทธิขั้นพื้นฐานแก่เด็กกำพร้า ผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ คนพิการ และสตรีหม้าย ตลอดจนเสริมสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมอย่างยั่งยืน โดยพิจารณาให้ภาคีเครือข่ายนอกภาครัฐเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการดังกล่าว

๘.๕ วัตถุประสงค์ข้อที่ ๕ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชนให้เกื้อหนุนต่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีแนวนโยบายรองรับ ๕ ประเด็น ดังนี้

๘.๕.๑ พัฒนาศักยภาพของประชาชนอย่างทั่วถึง มุ่งเน้นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีจิตสาธารณะ และทักษะเชิงสันติ พัฒนาศักยภาพการศึกษาในพื้นที่ทั้งสายสามัญ สายศาสนา และสายอาชีพ พัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการ วิถีชีวิต และแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของพื้นที่ พัฒนาศักยภาพครูผู้สอนและสื่อการเรียนการสอน ปลูกฝังจิตสำนึกให้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา มีมาตรการรองรับกรณีเยาวชนออกจากระบบการศึกษากลางคืน สนับสนุนการขยายโอกาสการเข้าถึงทางการศึกษาอย่างไม่เลือกปฏิบัติ รวมถึงส่งเสริมและสนับสนุน

การศึกษาของนักศึกษาไทยที่ประสงค์จะศึกษาหรืออยู่ระหว่างศึกษาในต่างประเทศให้พร้อมนำศักยภาพกลับมาพัฒนาพื้นที่และประเทศชาติ

๘.๕.๒ ส่งเสริมการยอมรับและตระหนักถึงคุณค่าของการอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างหลากหลาย และการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียม มุ่งเน้นการสร้างพื้นที่และสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการปฏิสัมพันธ์ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะการเสวนาเกี่ยวกับความเชื่อ ศาสนา และประวัติศาสตร์ สนับสนุนกิจกรรมจิตอาสาตามแนวพระราชดำริ เสริมสร้างความไว้วางใจระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชน และระหว่างประชาชนกับประชาชน รวมทั้งเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อพึงปฏิบัติและข้อพึงหลีกเลี่ยง ตามหลักศาสนาที่ถูกต้องผ่านระบบการศึกษาและการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

๘.๕.๓ ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินวิถีชีวิต และการปฏิบัติศาสนกิจตามหลักศาสนาทุกศาสนา มุ่งเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินวิถีชีวิตและการปฏิบัติศาสนกิจตามหลักศาสนาทุกศาสนา ปรับปรุง กฎ ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ให้เอื้อต่อเสรีภาพในการดำเนินชีวิตตามหลักศาสนา และจัดการเลือกปฏิบัติทางวัฒนธรรม เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่รู้สึกถึงการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทย

๘.๕.๔ เสริมสร้างบทบาทของสถาบันครอบครัวและชุมชน รวมทั้งสตรีและเยาวชนในการพัฒนา และแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างเป็นรูปธรรม มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพและสร้างความเป็นปึกแผ่น ของสถาบันครอบครัวและชุมชนให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน รวมทั้ง สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในชุมชน เกิดการริเริ่มและสะท้อนประเด็นปัญหาและความต้องการ ในชุมชนทุกมิติ รวมถึงพัฒนาเครือข่ายเชิงสร้างสรรค์ของสตรีและเยาวชนให้เป็นพลังสนับสนุนในการเสริมสร้าง สันติสุขในครอบครัว ชุมชน และสังคม

๘.๕.๕ ส่งเสริมการเรียนรู้และการใช้ภาษาที่หลากหลาย มุ่งเน้นการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ภาษามลายูถิ่นและภาษามลายู ควบคู่ไปกับภาษาต่างประเทศที่สำคัญ อาทิ ภาษาอังกฤษ ภาษาอาหรับ และภาษาจีน เป็น เครื่องมือสื่อสารเพื่อพัฒนาตนเองและขยายโอกาสเข้าถึงองค์ความรู้ เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมกับภายในประเทศ และ ต่างประเทศ

๘.๖ วัตถุประสงค์ข้อที่ ๖ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและประสานความร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ และสนับสนุนการพัฒนาและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่าง มีประสิทธิภาพ มีแผนนโยบายรองรับ ๔ ประเด็น ดังนี้

๘.๖.๑ สร้างการรับรู้ให้สังคมภายในพื้นที่และภายนอกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความเข้าใจ ต่อสถานการณ์และการดำเนินงานของภาครัฐ มุ่งเน้นการบูรณาการ การพัฒนา และจัดระบบการประชาสัมพันธ์เชิงรุก การสื่อสารเชิงกลยุทธ์ สื่อทางเลือก เวทีสาธารณะ และมวลชนสัมพันธ์ผ่านสื่อของภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้ง ป้องกันแก้ไขการนำเสนอข้อมูลที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งในสังคม ตลอดจนชี้แจงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับ สถานการณ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และความก้าวหน้าของการดำเนินงานนโยบายของภาครัฐ และแก้ไข เรื่องที่เป็นข้อห่วงกังวลของสังคมภายนอกประเทศอย่างทันที่

๘.๖.๒ เสริมสร้างความร่วมมือที่สร้างสรรค์ระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ มุ่งเน้นการประสานความร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ อาทิ นานาชาติ องค์กรระหว่างประเทศ องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน สื่อมวลชน และผู้นำศาสนา โดยผ่านกรอบความร่วมมือต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การผนึกกำลังในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๘.๖.๓ เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนในพื้นที่กับสังคมภายในประเทศและต่างประเทศ มุ่งเน้นการเสริมสร้างความรู้ ประสบการณ์ และโลกทัศน์ของคนในพื้นที่ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต และความสามารถในการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก

๘.๖.๔ ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ทางด้านวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ มุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานด้านความมั่นคง หน่วยงานด้านการพัฒนา หน่วยงานทางวิชาการ และสถาบันการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งแลกเปลี่ยนข้อมูล ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารจัดการและการพัฒนาพื้นที่

๙. แนวทางบริหารจัดการ

เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และบังเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม ตามวัตถุประสงค์ และวิสัยทัศน์ของนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงกำหนดการบริหารจัดการและปัจจัยความสำเร็จ ดังนี้

๙.๑ กลไกการบริหารงาน

เพื่อให้การอำนวยการ ประสาน และติดตามการดำเนินงานของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ภายใต้นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสานสอดคล้องและบูรณาการกัน จึงกำหนดกลไกการบริหารงานเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

๙.๑.๑ **กลไกระดับนโยบาย** คือ สภาความมั่นคงแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติสภาความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๙ มีหน้าที่อำนาจหลักในการพิจารณาดำเนินการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้เชิงนโยบาย และกำกับการอำนวยการขับเคลื่อนนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยจัดให้มีคณะกรรมการภายใต้คณะกรรมการของสภาความมั่นคงแห่งชาติขึ้นมาชุดหนึ่ง เพื่ออำนวยการ ประสานงานการดำเนินงานของหน่วยงานทั้งด้านความมั่นคง และด้านการพัฒนา ให้สามารถดำเนินการควบคู่ไปได้อย่างสอดคล้องกัน และไม่เกิดจุดอ่อนในด้านใดด้านหนึ่ง ภายใต้กรอบนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๖

๙.๑.๒ **กลไกระดับแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ** กำหนดให้มีกลไกในระดับคณะกรรมการชุดหนึ่ง ทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ให้มีประสิทธิภาพภายใต้กรอบนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๖

๙.๑.๓ **กลไกระดับปฏิบัติในพื้นที่** กำหนดให้หน่วยงานรับผิดชอบหลักในพื้นที่ทั้งด้านความมั่นคง และด้านการพัฒนา ทำหน้าที่รับผิดชอบขับเคลื่อนงานการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยดำเนินงานร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินการในระดับปฏิบัติในพื้นที่เป็นไปอย่างบูรณาการ และประสานสอดคล้องกัน

๙.๒ การบริหารจัดการ

๙.๒.๑ การกำหนดแผนบูรณาการ และแผนปฏิบัติการ รวมทั้งแผนงบประมาณรองรับการขับเคลื่อนนโยบายที่สอดคล้องและสนับสนุนการทำงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน กำหนดให้มีแผนบูรณาการและแผนปฏิบัติการ รวมทั้งแผนงานและโครงการของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องรองรับในแต่ละประเด็นนโยบายให้ดำเนินงานได้อย่างประสานสอดคล้อง และผลักดันการขับเคลื่อนนโยบายร่วมกัน ตลอดจนจัดทำแผนงบประมาณเพื่อพิจารณาจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานอย่างเหมาะสม และสมดุลระหว่างด้านความมั่นคงและด้านการพัฒนา โดยนำแนวทางดำเนินการตามนโยบายเข้าบรรจุในยุทธศาสตร์จัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ และคำนึงถึงการดำเนินงานที่มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีความคุ้มค่า ส่งผลให้เกิดการแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ

๙.๒.๒ การสร้างการรับรู้และความเข้าใจของเจ้าหน้าที่รัฐเกี่ยวกับสถานการณ์และทิศทางภายใต้ นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ กำหนดให้เจ้าหน้าที่รัฐในทุกระดับมีความเข้าใจที่ตรงกัน ในสถานการณ์ กรอบแนวคิด และทิศทางการแก้ไขปัญหาภายใต้ นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งสร้างความตระหนักเกี่ยวกับบทบาทของเจ้าหน้าที่รัฐในส่วนต่าง ๆ โดยให้ถือว่าเป็นภารกิจที่สำคัญและเป็น ความรับผิดชอบร่วมกันที่ต้องขับเคลื่อนให้บรรลุผลตามเป้าหมาย

๙.๒.๓ การบูรณาการขับเคลื่อนนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ไปสู่การปฏิบัติ บูรณาการการทำงานร่วมกันทั้งหน่วยงานส่วนกลางและหน่วยงานในพื้นที่ มีการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย และพื้นที่เป้าหมาย อย่างเป็นระบบ ตลอดจนสนับสนุนการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่ายนอกภาครัฐ ตั้งแต่ระดับนโยบาย ระดับการแปลง นโยบายไปสู่การปฏิบัติ และระดับปฏิบัติ โดยให้มีการจัดตั้งกลไกประสานงานการขับเคลื่อนและอำนวยความสะดวก ให้ภาคีเครือข่ายนอกภาครัฐเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา

๙.๒.๔ การติดตามและประเมินผลการขับเคลื่อนนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดน ภาคใต้ พัฒนาระบบติดตามและประเมินผลการขับเคลื่อนนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการทุกระดับอย่างต่อเนื่อง มีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จในแต่ละระดับอย่างชัดเจน สนับสนุนให้ภาคีเครือข่ายนอกภาครัฐเข้ามามีส่วนร่วม ในการติดตาม ประเมินผล และให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของภาครัฐ เพื่อนำผลดังกล่าวมาปรับปรุงนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๙.๒.๕ การประยุกต์ใช้งานวิจัยและข้อมูลทางวิชาการ รวบรวม ศึกษา และวิเคราะห์การประยุกต์ใช้ งานวิจัยและข้อมูลทางวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาและแก้ไขปัญหาตามนโยบาย การบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

๙.๓ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

๙.๓.๑ ประชาชนทุกภาคส่วนรับรู้ สนับสนุน และมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนนโยบายการบริหาร และการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

๙.๓.๒ เจ้าหน้าที่รัฐทุกระดับมีความเข้าใจในนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ และสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายการดำเนินงานของนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ อย่างเป็นรูปธรรม และมีประสิทธิภาพ

๙.๓.๓ ประชาคมโลกมีความเข้าใจสถานการณ์ในพื้นที่ แนวนโยบายของภาครัฐ และความจริงจังของภาครัฐ ในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งให้การสนับสนุนนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดน ภาคใต้

กองความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้และชนต่างวัฒนธรรม
สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ
๑๑ มีนาคม ๒๕๖๔